

У Новоме Саду 10. новембра 1889.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве: 1) — 5, — 2½ динара или франка. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду Рукониси се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Kamenic, (Srem) Sygmiew). — Претплата и све што се тиче администрације шаље се штампарији А. Пајевића у Нов. Саду, из Србије књижари Валожића Београд и Ниш. — За огласе плаћа се 6 новч. од реда.

Дон Педру Бразилијанском.

Ти ниси био тиран,
Ти ниси био рис,
Заузим'о си примерно
Свог положаја вис.

Ти имаш срца, у ком
Станује осећај,
Ти имаш духа, који
Сам себи даје сјај.

Учен си, па си штовао
Школа и знања свет,
Нежан си, пак си љубио
И појезије цвет.

Па ни с слободом ниси
Дош'о у опреку;
Врлина имаш, које су
Дика човеку.

Нико ти није рек'о
Да ниси прав и чист,
Па ипак ти је народ
Издао путни лист.

Да сиђеш доле с престола
(Што тебе није срам) —
Он хоће своју судбину
Да руководи сам.

Твој спомен, Доне Педро,
Поштован остаће, —
Ал народ ево тражи
И преко хлеба погаче;

Па кад је већем тражи
Да бог да ј' нашао, —
А то ни теби неће се
Дати на жао.

И буд'те срећни обоје
Умудрио вас бог!
И ти и народ бразилски
На путу жића свог.

— и.

Ово — оно.

Кад сам чуо да је затворен уредник „Туркоса“ Грујић, помислио сам у себи: е, па јота. — Кад сам се сетио да исту судбу с њиме дели и Лемајић, помислио сам: па две јоте. — Кад ми на ум паде да је истом куком заквачен и Димитријевић Грозни онда и ја и пент. „Ллојд“ рекосмо: па-три-јоте. А кад је већ о пент. „Ллојду“ и о патриотизму реч, онда у томе правцу престаје економисање, и тако се долази не само до економа Стојановића већ и до анђела хранитеља (т. ј. анђелићева телохранитеља) Ђуре — и да је, боже прости, Анђелић жив, можда би и сам посведочио да је, ако не баш од пријатељске руке, а оно од своје атмосфере удављен.

Истина, „Ллојд“ нам каже: Mann soll die Sache nicht an die Spitze treiben — али шта то вајди, an den Spitzer ist sie getrieben doch. И сад је равноправност (која чак и са злочинцима кокетира) ушпицила уши, да чује хоћели правда скинути мараму са очију, хоћели се смрдљиво вино просути до сто врага, да не трује и онако заражен ваздух, или ће се то вино као невино оточити у нове флаше, да нас одушеви за више идеје од које би се тако угојили, као наш Мориц Паја, па би заспали не само на пештапском него и на карловачком сабору.

Што се тиче нашег цркв. народног сабора, он је већ ту, јер нас старо искуство учи да Април никад није далеко, — и „Ллојд“ нам већ довикује: Давите се, кад хоћете да будете Freischwimmer-и. Бирајте слободно патријарха, бирајте ако хоћете црног Циганина, само нека буде ехт црне боје, да после не избели. Но најлепше је то, што смо ми готови да се давимо, и жалимо само што нам то пријатељско допуштење није пешт. „Ллојд“ давно изодајствовао; до сад би већ и заборавили да смо се давили. Но хајде-де, није ни сад касно. Пустите ви нас да се загњуримо у нашу аутономију, немојте слати комесаре и комесарчиће да нас избављају, задржите Ацу Зуба у Пешти, да нас он не учи пливати. Немојте нам ни у напред пипати пулс. Или, још боље, одобрите сазив сабора, па представите одмах себи као да смо се већ удавили, не водите рачуна о нама ни о нашим фондовима, задржите за себе све Rettungs-gesellschaft, па да видите после неколико година како ће вам утпљеник изгледати и како ће друкче патријотисати без Јоте и без јотинских патријота. Ми дакле ништа друго и не желимо него да се у својој води слободно давимо, а ви само да нам нашу чисту воду не мутите.

Из Србије нема великих новости. Краљица мати остаје у близини свога сина, а краљу оцу ћеду већ писати кад га устребаду. То ће можда бити у дугом времену, но отац ће међу тим бити у Паризу, где се време лако прекрађује. Еле мир је неки ушао и у то питање, за то краљици матери и неће требати други Елемир.

Сад је код нас на дневном реду да се критикују календари. И „Јавор“ је прорешетао Велико Кикиндски календар, но ми смо од уредника тога календара добили ово писмо: „Жао ми је што ме „Јавор“ није разумео. Он је моју шалу примио за истину. Ја сам

само из шале препоручивао лек пиродин. Хтео сам да насадим оне, који се сами и по календарима лече, ти би отишли у апотеку, искали би пиродина, а апотекар би се насмејао и рекао би да тога лека за сада још нигде нема. (Друго би што било да сам ја препоручивао пиридин, који лек ни у Бечу ни у Паризу не би добили без лечничког рецепта, а код нас га не би добили ни на рецепт.) Тако сам исто мислио и са јодоформом кад се ко опече. Болесник би отишао доктору и искао би да га лечи са јодоформом, а пошто ни један вешт и савестан доктор не да себи прописивати, чиме ће кога да лечи, — то би доктор таком пацијенту прочитао горопадну лекцију и болесни би се свет освестио, да други пут доктору не прописује лекове. То је моја намера била са оном шалом у Вел. Кикиндском календару, коју је „Јавор“ тако озбиљно узео.“ — Тако нам је писао уредник Вел. Кикиндског календара, и ми ћемо већ разумети ако до године буде препоручио ове лекове: Против: Глициридоксиломистицин; против тифуса: пирихладоледолин; против несвестице: некалендерин или: ратосантоскикиндин.

Ђира. Дакле наш јединац Радић сад опет постао доктором права.

Спира. А на што му то?

Ђира. Сад ће се потписивати: Др.-др.-др. Радић.

Спира. Др.-др.-др.! — Међер тај се спрема за неко дрмање.

ПОДЛИСТАК.

К Њ И Ж Е В Н И К.

— ПРИПОВЕТКА. —

(Наставак.)

Велизар је сутра дан за својим писаћим столом дуго седео и мислио, али написао није ништа. На такав успех својих књижевних подухвата био се већ навикао, те га празна хартија ни најмање није изненадила а није га ни озлоједила. Он се тешио тиме, да за сад само купи материјал, да „набрекава“, па кад једаред пукне тиква, онда ће на књижевну пијаци српску наићи потоп, који ће све досадашње књижевне производе преплавити и задавити.

Са своје столице устајао је чешће, те је стао у сред собе и заузимао разне позитуре, сад као трагичан јунак своје „бити имајуће“ трагедије, сад као заљубљени трубадур, који под прозором своје драге удара у гитар, сад као голем делија какве мрачне шкотске баладе. Том приликом је свагда мењао цвикер — према расположењу.

Једаред — стајао је баш умотан у чаршав — поглед се случајно у огледало. Нова мисао севне му кроз главу.

— Баш сам сретан, рече у себи; али то се може десити само великим песницима, изабраницима божјим, којима само божанство даје миг. Ја сам тај миг добио и разумео. На посао дакле!

Велизар се поче облачити а гледи непрестано у огледало. Сад пружи десну руку, сад обавије левом главу. Сад опружи десну ногу, сад леву, израз у лицу мењао је сваки час, или је изгледао тужан, или весео, или победоносан, или „снисходителан“. Кад се обукао, изађе из собе.

— Велизаре, рече му мати; да ти није зло, јер си целу ноћ бунцао?!

Велизар одмахне руком и оде на улицу.

— Дакле сам ипак сањао, прогунђа у себи; за што нисам запамтио, што сам сањао! Али све једно. На паметнију мисао не бих наишао ни у сну. Ха! То је истекем мисао! Ала ће се једити професори; да су знали, не би ме срушили на испиту, пропустили би ме из зависти, из пакости, само да не будем славан човек. О, све су они у стању. Али протрч зече још једаред! Не ће они имати више прилике, ни да ме сруше ни да ме пропуштају.

Велизар је дошао међу тим до „тројства“ на великој пијаци. „Тројство“ је мерио од горе до доле, и обилазио га са свих страна.

Ђира. Хоће ли се нашим несретницима судити у Н. Саду или у Митровици.

Спира. Не знам. Али знам како би по закону требало.

Ђира. Па како?

Спира. Требало би им судити на Банстољу, јер то је њихово земљиште.

П у с л и ц е.

Ω. Дон Педро је народ збацио, али му је дао богату, царску пензију. Сад се тек кр. Милан каје што је пренаглио, па се није и он дао збацити.

§. Читамо да су у Србију дошле „две партије“ Срба исељеника из банатских крајева. (Срба у Србији није никад много, али две партије нове на једаред, то је мало сувише).

⊖. Суд ће судити по закону и по савести, — али ја к'о велдим, кад је Гизви хтео сат, треба му дати и ланац.

°° Да ли бан Хедервари сме туђ новац поклонити намастиру Раваница, то је питање решено (бан свашта сме) — али друго је питање, сме ли Раваница тај новац примити.

⊥. Ако га прими показаће врло примитивно схватање, — а отето не може ни у намастиру бити благословено.

— Хоће, учиниће то Немци, католичка општина уступиће већ слоге ради а камо ли слави за љубав. Та и на њу ће пасти која зрак моје светлости, мог сјаја, и она ће се моћи поносити својим земљаком. А згоднијег места нема у целој вароши, бар нема према мојој вредности. Срби ће драговољно сносити све трошкове и „тројство“ преместити на друго место, а католици ће им и помоћи шта више. Ја већ гледим омладину, како је засукала рукаве и својеручно скида камен по камен са овог споменика, на да на његово место васпостави тучну статују Велизара Витомировића. Потпис, да сам то ја, није ни нуждан, јер мене ће знати свако дете. Само, како да станем! Мораћу од сад имати своју опредељену позитуру, која ме особито карактерише, те ће према њојзи моћи вајари удесити и своје планове. Да ли да узмем онај положај, кад је у мени поникла мисао, да будем књижевник? Ту би онда морала бити и Варадинска пивара. Да ли с бележницом у руци? На сваки начин узећу нову бележницу. Не смем носити непрестано загасити цвикер, јер ме вајар може таквог замислити, па како ће онда потоњи нараштај видети моје очи!

Велизар обиће још једаред „тројство“ па се онда упути кући.

⚡. Велика је жалост што историја никад неће знати, ко нам је идући сабор израдио да ли Исаковић или Ђурковић са отвореним питањем, — или Јота Грујић са затвореним ћутањем.

△. Пре се говорило: Нема кола без кокана. Али истрага Коканове парнице доказује да нема кокана без кола (а у том колу има и велике господе).

♠. Вук Караџић је увео у наш правопис јоту. А Јота је опет изумео кривопис који иде у прилог Вуку (ал не Вуку Караџићу).

Златна реч.

„Но ако ћемо градити *слогу*, то морамо при узроцима неслоге свагда помишљати на оно: *ressatur intra et extra muros*, пак ћемо онда мање осетљиви бити“.

„Браник“, бр. 130. стр. 2.

Грађа за нову енциклопедију.

Неазбучним редом или азбучним нередом.

Аристократа — Човек, који не мора сам собом ништа врсно и ваљаво учинити, па ипак има право, да га поштујемо (ако хоћемо).

— Мати, рече за ручком; ја ти желим, да дочекаш оно, што не може свака мати.

— А хоћу ли ја дочекати? запита Зорица.

— Ти на сваки начин; та и сам хоћу да дочекам.

— А шта да чекам? запита госпођа Соса.

— Мој монумент, рече Велизар мирно.

— А шта је то? запита Зорица.

— То је споменик, који диже благодарни народ српски свом највећем песнику, свом генију. О сликама својим у нашим календарима, о бакрорезу, који ће бити у свакој кући, не ћу ни да говорим. Слика се мора у Паризу израдити.

— А зар не ће подићи споменик и Американци? запита Зорица.

— Наравно да хоће, одговори Велизар. Они ће још за живота мог, јер тамо иде све брже. За Нови Сад изабрао сам већ и место, тамо, где стоји „тројство“.

— А ко ће платити? примети госпођа Соса.

— Срби, Новосађани.

— Не ће Римљани дати своје „тројство“, рече госпођа Соса.

— Хоће, мати, хоће. Него, збиља! Како би било, да одем у Београд, па и тамо да изаберам место?

— Ако имаш новаца. . . .

Листопад = Вересија.

Иштван = види: Пишта, — ал у томе ретко ћеш позвати Стевана.

Пахуља = Мала хуља (која обично и за оне велике искија).

Благодарност = Врлина, која се не тражи са свећом (јер свећа гори само неколико сати, а то је врло кратко време).

Глагол } Доказ да је и пов. Даничић трпео стра-

Падеш } ну реч, кад му је требала.

Бачва = Реч, коју не разуму Бачвани.

Правда = То је оно чега човек жедни кад се насити „цивилизације“.

Што су ти деда!

Довео отац себи за жену неку старицу, пак купи своју децу и рече: Ево сам, децо, довео вама нову маму а мени жену, приђите ближе и пољубите је у руку!

На то ће мали Милан: Бог ме си се ти, тата, преварио, та то није ново то је старо!

Прев.

Др. Пеперитас.

Нелогичности у појединим речима,

или

Где чему нема места.

А мору нема места у речи: Амортизација, а још мање у речи: мрамор.

Раду — у речи: парада.

Вису — у речи: завист.

Реду — у речи: увреда.

Миру — у речи: Миридита.

Ладу — у речи: омладина.

— То немам.

— Немам ни ја.

Велизар се намргоди и наслони главу на руку.

— Чекај, брате, док те Београђани позову.

— Ха! То је мисао. Нисам ја баш ни тако јефтин.

Доћи ће они, о, доћи ће! Депутацију њихову дочекаћу достојанствено. Ти се мораш у бело обући, Зорице; гледај, да набавиш фес.

— Је л', браца, кад те они позову, онда ће они и платити путни трошак?

— То ми онда већ не ће требати, онда ћу имати и сам новаца.

— Кад би само тако било, уздане госпођа Соса.

Два дана је мучила Велизара та „монументална“ мисао, тако, да је заборавио на своју љубав, на своје „одушевљење“. Кад се сетио ње, лупи се по челу.

— Зар тако брво да напустим своје одушевљење! рече у себу. То не сме бити. Оно до душе нисам продао ништа, јер сам се занимао с монументом; али ипак! Та како ћу бити славан, ако се не одушевим? Она плавуша занима ме још непрестано лирски а црномањаста трагички. Да накнадим љубавни губитак, ваљубићу се одмах у обадве. Та да! У једну сретно, у другу несретно.

Спору — у речи: споразум.

Уму — у речи: фум.

Рату — у речи: брат.

Посту — у речи: крепост.

Лаву — у речи: лавирање.

Рају — у речи: Сарајево.

Пиру — у речи: кромпир (осим ако је врео, онда се мора пирити).

Леку — у речи: лелен.

Роду — у речи: продан.

Жиду — у речи: Божидар.

Српском колу — у мађарској речи: колочап.

Наду: у надрикнућама.

Коњ украо Цигана.

Једном ухвати чувари Цигу, где је украо коња и доведу га суду. Судија пошто га најпре за крађу укори, одпочне са Цигом суђење.

Судија: Дакле, Циге! Као што чувари веле, ти си украо коња и тиме си заслужио да те осудим.

Цига: Молим господине! није тако. Нисам ја украо коња, него је коњ украо мене.

Судија: А како може то бити, да је коњ тебе украо? тако што још никад у мом живесту нисам чуо!

Цига: Ако ниси, господине, а ти чуј сад. Ево како: Пођем вам ја путем у оближње село, посла мога ради. Кад, на сред пута а ја наиђем на овог коња, који ме је и до вас на своји леђи донео. Прућио се на сред пута тако, да сам га ја обићи морао. Пођем с једне стране да га обиђем; али он на мене, онако лежећи зине и хтеде да ме угризе. Пођем са друге стране, а он се још горе разјани на мене. На последку намислим, да пробам лагано с репа ма са које стране покрај њега проћи, уздајући се, да ме неће спазити. Он ме опет спази, мане и ошине ме.

Онда могу бар у исти мах писати и лирске песме и трагедије. Како би било, да научим и левом руком писати?! Онда могу једном руком писати песме а другом драме. И то је мисао, достојна једног Велизара Витомировића.

И за иста је почео Велизар учити и левом руком писати. То је и научио за кратко време, али о каквом књижевном продукту није било ни разговора.

Он се и чешће састајао са оним истим девојкама, и онда је употребио све, да плавуши даде знак лирске наклоности своје а црномањастој драмске. То је мислио учинити тако, да плавушу гледи левим оком а црномањасту десним. Али то није ишло, као што би хтео, и он је онда први пут зажалио, што није зрицав.

Међу тим се девојке нису обзирале на њега и Велизар је почео то и да осећа.

— И не знају, ко их је удостојио своје наклоности, прогунђа срдито. Немају осећања ни за крајцару. Такве су те девојке, такве су варошанке! Ха! Красна мисао! Идем у село; ту, у свежем раздуху, у средини непоквареног света, наћи ћу право одушевљење. Идем у Футог. Тамо ми је колега Ђока. То ће бити и за њега слава, кад поред мене буду спомињали и њега. У село дакле!

(Наставиће се.)

реном тако силно — да сам устукнути морао: Сада сам се довијао, шта да радим и како и на који начин да коња обиђем.

Најпосле се досетим, станем му чело репа, и у себи тврдо закључим да га онако уз дуж лежећа прескочим. Наместим се подаље од њега, затрчим се и био би га за цело прескочио — али таман ја око среде а он ти ђипи, те тако му ја остадо на леђи. Шта сам знао даље радити него се предам својој судбини. Коњ ме је носио, а куда? то је само он знао, док случајно ови чувари на мене наиђоше; уватише коња те ме обедише да сам га украо. Из свега што сам рекао видите г. суче, да нисам ја украо коња, него је коњ украо мене. Па место мене, треба коња и ове зликовце да казните, јер ме невиног обедише, а мене да слободног пустите мојим Циганчадма, који ме радосно ишчекују, јер им обећах што скорије доћи и хране донети. Ја сам баш хтео и сам к вама доћи и коња лужити; а оно кад је већ овако, а ви судите сада по правди.

Судац се овој цигиној досетци до миле воље насмејао — али је при свем том Цигу опет осудио.

Прибележио Љ. К.

Из школе.

На захтевање учитељсково Јова Р. описује ласту, како изгледа. Описао ластину главу, кљун, очи, описао јој леђа, трбу, крила, — а учитељ све маше главом одобравајући, јер Јова, колико је иначе несташан, враголан и на сваку унцутарију готов, ал је и бистра глава па уме лепо да говори и уме лепо да описује. Завршујући свој опис рече још: ласта има остраг лептира. То рече и озбиљно седе на своје место.

А учитељ се нађе у чуду па га запита: Шта рече, Јово, да од бога нађеш! Јесам ли добро чуо? Ти рече да ласта има остраг лептира. . .

Јова. Тако је, и није друкчије.

Учитељ. Каквог лептира, ако бога знаш?

Јова. „Ластин реп“.

Изврнути шешир.

О мајстор Костиним „вицевима“ чули сте већ доста. Ево још један његов „штикл“. У кавани код „Зеленог кеца“, седело је весело друштвање. Мајстор Коста развеао, па није да говори, него све „шкефће“! Морала би му, вала, завидети и она сваш Пела, што је онаке дивне придике умела своме мужу држати.

Говор је био о познавању људи, и кад је господин Мирко, пензионирани, дјелствителни латов са покојне скеде у М. тврдио, да он познаје човека, па макар га после сто година видео, рећи ће му мајстор Коста: „Ево да се кладимо о две оканице шиљерца, да ви нећете познати ни оно, што већ двадесет година уза се носите“. Стари г. латов нађе се чисто увређен.

„Шта зар ја? Па да не познам? Та ако сам ту ствар само једаред видио, познаћу је, па ма то шта му драго било.“

Опкладише се. — Ствар легне. — Кад после неког времена дигну се сви да иду кући. Келнери пружају гостима то капуте, то шешире, како је већ који гост у гостине келнера „заслужо“. Сви већ да иду, само стари латов тражи још свој шешир, који га већ неколико

година свуда верно прати, као и стари његов кишобран, без кога не иде ни у цркву ни у биртију.

Келнери се узмудвали. Шешира нигде нема. — Има до душе још један залишан шешир на клигју, ама то није шешир г. Мирка. — Траже под клупом, на којој су седели, по целој соби. . . Ајак! Шешира нема, те нема. И шта ће друго, него за нужту узме онај клопош, што је заостао, а мастан ли је, а гадан ли је, као да је брат рођени шешира г. Мирка.

Оду кући. — Сутра дан ево их опет на окупу. У г. Мирка — нов шешир; шта је знао, није могао са оним чудом међу свет. . . Хуља Коста заповеди келнеру, да донесе две оканице, г. Мирко плаћа, вели. — Овај се брани, али немаде куд, јер сад хунцут онај рече, да је оно „рођени шешир г. Мирков, само га је он синоћ *наопачке изврнуо*, па га ни сам газда није познао! . . Сви су се грохотом насмејали, само је г. Мирко мало насилно развучао усне. . .

Др. Казбулбуц.

Господар и слуга.

Једног јесенског дана упутио се господар са својим слугом на ливаду да покосе отаву; господар узме косу па ће предбачити пред слугом.

Кад је било после полдана, слуга за господареви леђи кад год је повукао косом, манио је руком на супце да пре зађе, ну кад господар спази шта лени слуга ради, почне и он сад руком махати на сунце, да још на више иде, желећи само да не буде мрак, док ливаду не покосе.

Слуга кад опази господара да и он руком маше, али у противном правцу, одговори: немој, господару, то радити; видиш, да смо га збунили, те сад нит се миче доле ни горе. И тако се овај дан збиља свршила ливада, — али се свршила и — слугина година.

Ноч Сава.

Циганин казује, какво је вино.

Дошао Цига у кућу, баш кад су отакали вино. За-виривао с једне и с друге стране. Жедан је, пио би, па ће тек онако цигански рећи: Ала, господару, дај ми чашу вина, да пробам бар какво је. Газда му даде, али рече: Кад испијеш, мораш ми казати исти у, какво је вино, само не смеш рећи, ни да је добро, ни да је рђаво.

Цига се мало замислио, али опет узме чашу и испије. На то ће газда: Но, Циге, какво је вино? — Ала, молим те, рече Цига, дај ми још једну, па ћу ти рећи праву истину, знаш: она једна, б'о ни једна. Газда, љубопитљив, шта ће му рећи, даде му и другу. Цига се све смеши, па ће: Ама знаш, господару, *исто је тако вино, као оно у првој чаши!*

Прибележио. + Ч. Ђ.

Како Цига враћа дуг.

Био неки Цига дужан једном газди у селу. Газда га много пута опомињао, да му дуг врати. Досадило се то Циги, па сео једно вече крај ватре и стао озбиљно да мисли, како ће доћи до новаца. Циганка, да му помогне, и она се озбиљно замислила. Кад ево ти опет газде: Но куме, је си л' справио новаца? Време је већ одавна, да ми вратиш дуг. На то ће Циганка, која је међу тим већ смислила: Баш сам се сад сетила, како ћемо нашем до-

бром газди вратити новце. Посадићемо свуд око нас трње, не туђе овце овуд ићи и оставити на трњу силну вуну; ми ћемо вуну продати и нашем газди новце вратити.

Кад је чуо газда циганчину досетку, стаде се на глас смејати.

А Цига ће тек озбиљно: Хе, газда, лако се теби смејати на готове новце! —

Прибележио + Ч. Ђ.

Стовраг.

Моја комшиница има несташног синчића, прави стовраг, па већ не зна ни сама како ће с њиме, са малим Завишом, да изиђе на крај.

Ономад је морала да иде на пијацу, а да Завиша не би сву живину по авлији развијао, рекла му је при поласку: „Чуј деране, ја идем послом, таки ћу се вратити, ал ти довде не смеш преко собњег прага прећи. Је си ли ме разумео. Ако ниси, биће батина као кише.“

После једног сата мати се врати кући, а ко трчи по авлији и вија гуске? Ко други него Завиша.

„А како ти изиђе, хуљо једна, кад сам ти рекла да не смеш преко прага коракнути!“ продере с она на њега.

А Завиша само слегну раменима и рече: „Па ја и нисам преко прага изишао, скочио сам кроз прозор.“

Б. Б. Р.

Досетљивост.

Нађу финанци у једној кући листове дувана, те их донесоме пред жену у истој кући која је жарила пећ за печење хљеба.

Жена чим спази финанце и да носе дуван њеног човјека, рече им: И право је да сте га нашли, ја увјек мом ђеду говорим: што врага увјек чвалиш?! а он као да ми пркоси, те све више и више пуши; идите бар и на таван па узмите и онај испод крова.

Док су финанци попели се на таван, а дуван нађени оставише пред женом, она зграби дуван па с њиме у пећ; на то финанци, кад не нађоше дувана на тавану, сиђоше доле те упиташе жену, да ди је онај дуван кога су већ нашли? Одговори им жена: Какви дуван?! Напоље из мог двора, не знам ја за никви дуван, него се бавим о печењу хљеба, — тражите га.

Када су финанци видели с ким имају посла, отидоше својим путем међусобно говорећи: Баш смо се намагарчили.

Прибележио

Коч Сава.

Она. Ти си, Милоше, нешто охладнео према мени; ако ме изневереш, моје ће срце пући на сто комада.

Он. Но, но, умећеш ти и комађе употребити; није мене страх за тебе.

У друштву неком потегао се разговор како неки ружан, изнурен старац узима за жену госпођицу Н. младу, лепу, умну девојку. Сви су се у друштву чудили тој неприкладности. Само један професор рече: ја се томе ни најмање не чудим, — та совуљага је увек била пратилац Минервин.

Миливој и Драгиња били су годину дана заручени, али су живели далеко једно од другог, у два разна места. Кад је већ требало да им буде венчање, рашчују се неки врло непријатни гласови о господину Миливоју и Драгиња прекину сваки даљи одношај с њиме и поврати му прстен. Онда јој Миливој поче претити да ће сва писма њена изнети на јавност. На то гђца Драгиња одговори: Изнесите их слободно, ја се мојих писама ни најмање не стидим, — само се стидим адресе.

Ово већ има неког смисла. Стари, духовити и ваљани богаташ Н. Н. позна се случајно са једном младом, сиромашном, поштеном девојком, па је имао прилике да види све њене врлине. Премишљао је неколико дана, па онда седе и написа јој ово писмо:

„Поштована госпођице! Ја сам стар и престар, а ви сте млада. Ја сам богат, а ви сиротујете. Одговорите ми што пре, би ли имали вољу да постанете мојом — удовицом.“

Неки уображени пештански лечник приповедао је у друштву да је целог прошлог месеца био негде далеко на путу. — „Да, да“, упаде му у реч један младић, „читао сам ја то у новинама.“ — „А како то?“ запита лечник. — „Ево како: у новинама је стојало, да је прошлог месеца на деведесет смртних случајева било мање, него ли лани тога месеца.“

Да не заборави.

Чивутин Н. био је у опери, те му се врло допала једна арија коју су певали, па да је не би заборавио, извади мараму из шпага и веже чвор на њој

Послао:

Банаћанин.

Н. О људи, људи, има већ по сата што вас гледим, а ви једнако зајзјате; — као да нешто чекате.

Зидари. Чекамо да избије дванаест сати, па да оставимо посао.

Ловачко искуство.

Ишло неколико ловаца у лов, па се њима придружио и њихов познаник, Сима берберин. Нашла се и за њега нека шљоца, јер у лову дешава се да човек мора и пуцати.

„Ево зеца!“ повиче један друг његов, „пуцај!“

Сима узне зеца на око, одаде пушку, — дан! и заиста зеца не погода, — али погоди и уби једну шљуку која се случајно на неком дрвету десила.

„Аха“, рече Сима берберин „опет сам нешто профитирао. Кад човек хоће да убије шљуку, онда треба да нишани на зеца. Бадава, нема ништа без искуства!“

Новије књиге

послате уредништву на приказ.

Једна срећка (број 9672). Роман Жила Верна. Превод Иван Иванић новинар. У П. Саду. 1889. Издање срп. књижаре и штампарије Браће М. Поповића. Цена 85 новч.

Књижарско-издавачка филоксера

зовемо оне дужнике, који читају новине па неће да плате или узму да растурају књиге, па никад ни књига, ни новаца. Много пута смо их писмено позивали да плате што су дужни. Сад их ево јавно поименце износимо, па нека српски свет види који су то што филоксерски исисавају књижарско-издавачко чокоће, те у корењу затиру ову радњу у нас. Ево њихова славна имена:

	дугује	с. н.
1. П. Марјановић, трг. Чуруг	9.45	
2. Ђока Поповић „ Даљ	6.07	
3. Јован Крајновић, учит. Бело брдо	6.75	
4. Милан М. Продановић, Пакрац	4.95	
5. Јосиф Грујић, парох, Качавалу	4.50	
6. Живојин Предраговић, учит. Баваниште	15.—	
7. Гавра Радмиловић, бележник, Соколовац	4.50	
8. Коста Змејановић, парох, Грк	8.20	
9. Љуб. Николајевић, трг. из Руме, сада у Војки.	19.83	
10. Лука Пришки, бележник у Крчедину	14.65	
11. Љубомир Т. Ђурин, учител у Црепаји	6.25	
12. Јован Апостоловић, парох у Рачи	9.05	
13. Милан Теодоровић, парох, Кобаш	4.50	
14. Вујо Вирјевић, трговац, Бинач у Босни	12.45	
15. Исидор Николић, свешт. Арад-Гај сада у Вацу	11.25	
16. Атанасије А. Николић парох у Шашинци	16.—	
17. Тодор Коњовић трговац у Мохољу	18.70	
18. Коста Михајловић, трговац у Жабуљу	6.70	
19. Дане Вањанин, Шкаре код Оточца.	7.50	
20. Ђорђе Јовановић, Вингула.	4.70	
21. Илија Марковић, учител у Мошорину	8.70	
22. Стеван Ристић у Срп. Црњи	8.70	
23. Buchhandlung J. Reich Karlstadt	17.47	
24. Ј. Е. Тијерану, у Оравици	2.25	
25. Ристо Ј. Неротић, Мостар	79.65	
26. Младен Ђорђевић, књижар у Београду	50.—	
27. Ј. Трифуновић, негде у Босни	21.30	
28. Леон Вирра, трг. у Бошњаци	4.66	
29. Аксентије Ј. Аксентијевић, сада у Рушчку	16.17	
30. С. Д. Циковац, сада у Срему	13.88	
31. Платон Соларић, парох у Катинци	10.80	
32. Књижар В. Шмита на Риједи	34.31	
33. Јулијана Плавшић, учитељица у Барањи	6.—	
34. Св. Савковић, учител у Прв. Цркви	6.40	
35. Нико Радетић, трговац у Приједору	20.50	
36. Љуб. Дмитрић, учител негде у Босни	17.16	
37. Љубомир Милин, трговац, Јасеново	11.33	
38. Љубомир Тодосић, трговац, Маргитица	14.59	
39. Спирос Будисављевић, Кореница	20.14	
40. Милош Белеслијин, учител у В. Кивинди	19.20	
41. Марса Стојковић, учител Неузина	8.90	
42. Н. К. Пуљевић, Ст. Вановци	8.70	
43. Јово Поповић, учител, Војнај	8.90	
44. Паја Митровић, Ораховица	7.30	
45. Стеван Урошевић, Шид	8.70	
46. Петар Милошев, На Риједи	12.45	
47. Гавра Гринхут у Загребу	39.48	
48. И. Хамершмид у Вршцу	14.76	
49. Д. Кнежевић, Медина	6.12	
50. Св. В. Милић, Ст. Градиште	6.—	
51. Лазар Имброновић, Арад	19.90	
52. К. Николић парох у Калаву	35.—	
53. К. Поповић трг. у Слатини	71.70	
54. Ваца Јовановић, официјал, Сен.	8.—	
55. М. Марјановић у Голубинци	10.37	

Ко од горњих дужника и сад неби хтео да свој дуг подмири, тога ћемо тужити суду. За сада износимо на јавност само горе изложене, а доцније изложићемо уз ове још многе друге, са већим свотама, ако се међутим не појуре те сваки свој дуг изравна.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

на

„СРПСКИ ГЛАС“

што га издаје у Задру, на Српском Приморју,

САВА БЈЕЛАНОВИЋ.

Годишња пијена: За Аустро-Угарску ф. 7.— За Црну Гору и Србију ф. 8.— За остале земље поштанске заједнице 20 франака у злату. На по године, и на три мјесеца, суразмјерно.

„СРПСКИ ГЛАС“ — једино гласило на питомој обали Јадранскога мора — не би смио оскудијевати ни у једној српској кући, гдје се рачун води о судбини приморскијех Срба и њиховијех витешкијех сусједа у Црној Гори; особито српске Читаонице не би смјеле без њега бити. — О важности и занимљивости „СРПСКОГА ГЛАСА“ било би сувишно ишта казати: познато је, да се овај лист у великом јевропском свијету сматра као један од најбољијех журнала на цијелом Словенском Југу. Осим редакционе стране листа, која је врло богата, „СРПСКИ ГЛАС“ доноси извјештаје из разних српских и словенских крајева, и напосе једно недјељно Писмо са Цетиња од припознатог српског новинара и публицисте. Даље доноси „СРПСКИ ГЛАС“ у изобиљу политичкијех чланака, телеграма о дневнијем питањима, књижевнијех расправа, и т. д., и т. д. — Претплату на „СРПСКИ ГЛАС“ треба шиљати Администрацији листа у Задар; а за Краљевину Србију прима претплату Књижарница Велимира Валозића у Београду.

Администрација „СРПСКОГ ГЛАСА“.

Сад је баш изишло ново издање

БУКВАРА

ЗА СРПСКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ,

који је саставио покојни др Ђ. Натошевић. Ово је сад

треће поправљено и прерађено издање,

а цена је, као и пређашњем 16 нов. а. вр.

Од стране учитеља чињене су на пређашње друго издање неки приговори. Ми смо све оправдане приговоре узели у обзир при овом трећем издању, на коме су суделовали у томе најстручнији данашњи људи, те смо добили уверење од многих практичних и отличних наших учитеља, да је ово треће издање најсавршеније дело ове врсте у нашој школској књижености.

С тога препоручујемо свима учитељима и општинама, који за своје школе требају оваке књиге, да набаве ово најновије издање.

У Новоме Саду, на Преображење 1889.

Штампарија А. Пајевића

у Нов. Саду.

ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА ГОДИНУ 1890.

уз сарадњу српских књижевника уређује Стеван В. Поповић.
— ГОДИНА ШЕСНАЕСТА. —

Овај највећи, најбољи, најлепши, а по томе најјефтинији српски календар, који је за ово петнаест година распрострањен у више од 200.000 комада по свима крајевима где год има Срба, штампан је и ове године на лепој, углађеној артији

Календарски део „Орла“ уредио је професор А. М. Матић. Овај део доноси: знамените године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, црквено рачунање времена, пасхалију, небесне знакове, сунце и планете, брижљиво описану планету владарку. У сваком поједином лепим знацима уређеном месецу стари и нови календарион, мене месеца, гатање о времену, предзнаке о години, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине, разне белешке, уз то чисто изрубрициране листове за бележење.

Забавно-поучни садржај „Орла“ за годину 1890. грана се на ове одељке:

Народни добротвори: † Митрополит Стефан Стратимировић од С. В. П. 2. Народне светковине: а) Прослава 500-годишњице косовске о Видоку дну 1889. у Крушевцу. б) Миропомазаше краља Александра у манастиру Жичи. 3. Приповетка: Краљица од Симе Матавуља. 4. Народно здравље: Болести од разних заната, од Др. К. 5. Гатарске поуке: 1. Каква сетва таква жетва. II. Мора ли бити корева? Од М. Петровића. III. Шта и како да радимо? пише Ж. В. IV. Из бележака † Дра Ђорђа Натопшевића: 1. Како ће ратар да се помогне. 2. Наше ливаде. 3. Сејање тиће за стоку. 4. Десет заповести о ђубрењу. 6. Пчеларске поуке. 1. Три кардинална павила из практичнога пчеларства. 2. Вештачки ројеви, од Јована Живановића. 7. Виноградарске поуке: Шта се може против филоксере? од С. В. П. 8. Народна просвета: „Друштво Светога Саве“, од С. В. П. 9. Песме, Змај-Јована Јовановића. 10. Песма, Н. В. Ђорића. 11. Уз наше илустрације. Уз овај садржај иду Вашари и Огласи.

Илустрације за „Орла“ израђене су у првим уметничким заводима.

I. Насловну слику: 1. † Јован Стерија Поповић. II. Ликове: 2. † Митрополит Стефан Стратимировић. 3. Александар I. краљ Србије. 4. Краљица-мати Наталија. 5. Наследник црногорског престола кнез Данило. 6. Кнегиња Милица и заручник јој велики кнез Петар. 7. Михаил, митрополит Србије. 8. Герасим Петрановић. 9. Симо Поповић. 10. Мита Петровић. 11. Сима Лозанић. 12. Стеван Лазић. III. Слике из наших крајева: 13. Спомен 500-годишњице косовске. 14. Миропомазаше краља Александра I. 15. Њивот са св. моштима цара Лазара у манастиру Врднику. 16. Венчање кнегиње Милице са великим кнезом Петром. 17. Дом друштва св. Саве у Београду. 18. Босански бегунци. 19. Рањен Црногорац. 20. Град Подгорица. 21. Град Служ. 22. Сабор код манастира Каленића. 23. Варош Охрид на језеру Охридском. 24. Српчад из околине Призрена. 25. Србин и Српкиње из околине Призрена.

„Орао“ за год. 1890. стоји само 50 новч. или 1 динар.

Наручбине из Србије прима књижарница Велимира Валожича у Београду, која рабатује 20—25%. Из свију осталих крајева упућују се наручбине на потписану штампарију. Растуривачима и купцима за готово дајемо највећи убичајени рабат.

На „Орлови“ крили узлетио је „ЦАРИЋ“ мали календар са сликама за год. 1890. Цена му је 20 новч. или 2 гроша. Рабат и наручбина као у „Орла.“

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду,
издавалац „Орла“ и „Царића.“